

Radikal

Türkiye'nin yersiz 'Suriye Kürt' telaşı

CENGİZ ÇANDAR

Politika / 25/07/2012

Kürt sorununa ilişkin biraz ilgisi olan herhangi bir kimse, Suriye Kürtlerinin en önemli bölümünün PKK'ya eğilimli olduğunu bilir.

Türkiye'deki bazı çevreleri Suriye Kürt telaşı sardı. Nitekim, çünkü Radikal'in manşeti 'Beklenmedik gelişme' idi; üzerinde ise "Suriye'de Batı Kürdistan girişimi Ankara'yı harekete geçirdi" diye bir üst başlık.

Dünkü gazetelerde birçok köşe yazısı da bu konuya ayrılmıştı. Radikal'in manşetini oluşturan Deniz Zeyrek imzalı analizde şu cümleler özellikle dikkatimi çekti:

"Türkiye, Suriyeli Kürtlerin Esad'dan uzaklaşmasından memnundu ancak Suriye'deki Kürtler PKK'nın desteklediği siyasi grupların etrafında toplandı. Türk tarafı bu durumu 'beklenmedik gelişme' olarak görüyor ve daha da derinleşip Türkiye için soruna dönüşmemesi için adım atmaya başladı. Barzani'nin bu gruplar üzerindeki nüfuzunu kullanması ilk seçenek. Diğer bir seçenek ise Ankara'nın Suriye'nin Kürt bölgesindeki grupların liderleriyle temasa geçmesi. Üst düzey bir yetkili, bölgede PKK kontrolünde bir Kürt yönetimine göz yummayacaklarını ancak Kuzey Irak'taki gibi bir yapı gerçekleşirse de teması arttıracaklarını söyledi."

Bu nasıl bir 'yönetici akıl', nasıl bir 'devlet aklı'? 'Suriye'deki Kürtler, PKK'nın desteklediği siyasi grupların etrafında toplanmış; Türk tarafı bu durumu 'beklenmedik gelişme' olarak görüyormuş...

Niçin 'beklenmedik gelişme' imiş? O 'Türk tarafı' hangi gezegende yaşıyordu? Kürt sorununa ilişkin biraz ilgisi olan herhangi bir kimse, Suriye Kürtlerinin en önemli bölümünün PKK'ya eğilimli olduğunu, dolayısıyla PKK'nın Suriye kolu olan PYD'nin diğer Kürt örgütlerinin tümüne oranla Suriye Kürtleri arasında ağır bastığını bildirdi.

Suriye'de merkezi otoritenin çökmesi ya da çözülmesi halinde, Mart 2011'de patlak veren Suriye'deki ayaklanmada topa net biçimde girmeyen Kürtlerin harekete geçeceği ve kendi bölgelerinde yönetimi alacağı gayet kolaylıkla tahmin edilebilirdi.

Zaten, Mesut Barzani'nin girişimiyle 12 Temmuz'da PYD ile KUK'nın (Kürt Ulusal Konseyi) arasında uzlaşmaya varılması, her iki taraftan 5'er temsilciyle bir 'Kürt Yüksek Konseyi' kurulması kararı, Mesut Barzani'nin ve Suriyeli Kürtlerin, Başşar Esad rejiminin çatırdamaya başladığını hissetmelerıyla ilgiliydi. Aradan 6 gün geçtikten sonra, Şam'da en üst düzey rejim yetkilisini temizleyen suikastla 'merkez' sallandı ve Kürt bölgeleri, 'Kürt Yüksek Konseyi'nin yönetimine girmeye başladı.

Bunun nesi, neresi 'beklenmedik gelişme'?

Türkiye'nin gerek kendi 'Kürt sorunu'nu gerekse 'Suriye Kürt sorunu'nu Mesut Barzani üzerinden çözmeye kalkışmak gibi bir 'imkânsız iş'in peşinden koştuğunu daha önce defalarca dillendirdik. Bir yıldır sürdürülen 'güvenlikçi' Kürt politikası kafasını taş a vursa da kafa yapısında temel bir değişikliğin henüz gerçekleşmemiş olduğu dikkat çekiyor.

Mesut Barzani, Türkiye'nin kendisinden istediğini, beklediğini yapamaz. Çünkü:

- 1- Mesut Barzani, Türkiye'nin 'korucu aşireti' değildir;
- 2- Arzulasa bile, Türkiye'nin 'Kürt siyasi hareketi'ni alt edecek kadar güçlü değildir.
- 3- Suriye Kürtleri, kendisinin başında bulunduğu Irak Kürdistan özerkliğini ya da Irak federalizmini emsal alırsa, bir

‘ulusal’ Kürt lideri olan Mesut Barzani onlara ne diyecektir? “Suriye’de, bizim Irak’ta elde etmiş olduğumuz hakların çok altına razı olun” mu, diyecektir? Niçin desin. Zaten dememiş ve PKK ile zımnı bir uzlaşma zemini suretiyle Suriye Kürtleri üzerindeki nüfuzunu sürdürmeyi ya da korumayı düşünmektedir.

Türkiye, bir zamanlar ‘Federal Irak’ fikrinden ‘Kürt özerkliği’ni ve bağımsızlık ihtimalini ifade ettiği için dehşete kapılırdı. O dönemlerde Mesut Barzani, ‘postal yalayan aşiret reisi’ydi. Ya da ‘peşmerge reisi’. Peşmerge sözcüğü hakaretamiz bir vurguyla kullanılırdı. Mesut Barzani’nin yakalanıp İmralı’ya getirilmesini önerecek kadar kendinden geçen gerçekçi gazete yöneticileri vardı. Çok değil, birkaç yıl önce...

Nereden nereye gelindi. Hayatın gerçekleri, tarihin dinamikleri dayatınca hiç hesaplamadığınız noktalara doğru yol alıp, gerçeklerle barışmak zorunda kalıyorsunuz. ‘Federal Irak’ olur da ‘Federal Suriye’ niye olmaz? Suriye Kürtleri, niçin Irak Kürtlerinden daha altta bir ‘statü’ye razı olsunlar? Bunun ‘ahlaki’ gerekçesi nedir?

Arşive göz attım ve Türk basınında en önce ve en fazla adette Suriye yazısına imza atmış olduğumu gördüm. Suriye’deki olaylar 2011 yılının mart ortasında başlamıştı. Benim ilk yazım bu köşede 27 Mart 2011 günü ‘Ortadoğu’nun özgürlük şafağında Türkiye ve Suriye’ başlığı altında yayımlanmış. O günden bugüne, yani 16 ay içinde doğrudan Suriye’yi konu alan 52 yazım yer almış. Bugün ‘devlet’i ve dolayısıyla medyayı ‘alarme’ eden gelişmelere çok önceden dikkat çekmiştik.

Örneğin, bu yıla ait 29 Şubat tarihli yazıda “Türkiye, ayrı bir açmazda. Zira, rejimin mukadder yıkılışının uzaması hiçbir zaman bir ‘Suriye ulusu’ olarak birleşememiş bir ülkede, kanlı bir süreç sonunda dağılmayı beraberinde getirebilecek ya da en azından Irak’ta 2003 sonrası bir yapının yani ‘federal Suriye’nin ortaya çıkmasıyla ‘biçimsel bütünlüğü’nün korunması söz konusu olacak. Başşar Esad rejimi yıkıldıktan sonra, Suriye Kürtleri, bugüne kadar sahip oldukları ‘statü’de ya da başka bir deyimle ‘statüsüzlük’te kalabilirler mi?” cümleleriyle bugünün ‘temel soru’sunu ortaya atmıştık.

Türkiye’nin Suriye Kürtlerine dair temel sorunu, PYD’nin yani PKK’nın onlar içindeki konumu ve gücü. Bunca zaman, ‘PKK’nın Başşar safında olduğu’ propagandası yapıldı, ‘PKK’nın tarihin yanlış tarafında durduğu ve Başşar’la birlikte yıkılıp gideceği’ vurgulandı.

Her vesilede, yazılı ve görsel medyada, bu ‘sav’a karşılık olarak, “Aldanmayın. PKK ve genel olarak Suriye Kürtleri, Başşar’a karşı henüz topa girmiyorlar. Bu, PKK’nın Başşar’ın safında olduğu ya da taşeronu olduğu anlamına gelmez. Başşar yıkılmaya yüz tutarsa, PKK (PYD) arkasına bakmadan Suriye Kürtleri namına hareket etmeye başlar. PKK ile Baas rejimi arasında ‘Katolik nikâhı’ yok” görüşünü dillendirdim.

Gelinen nokta, ‘devlet’in kendisini ve kamuoyunu aldatmış olduğu noktadır. PKK’yı doğru okuyamazsanız, doğru sonuçlara da ulaşamazsınız.

Bir ‘üst yetkili’, bölgede PKK kontrolünde bir bölgesel yönetime göz yummayacaklarını, ancak Kuzey Irak’taki gibi bir yapı gerçekleşirse de (yani PKK’sız, Mesut Barzani yanlısı Kürtler bir federal bölge oluştursa) teması arttıracaklarını söylemiş.

Peki, ya ikisi de olmazsa ve bir üçüncü şekil, yani bugünkü gibi Barzani-PKK zımnı uzlaşmasına dayalı bir Suriye Kürt yönetim modeli olursa, ne yaparsınız?

Soru bu.

Daha çok soru var. Önümüzdeki günlerde soracak ve tartışacağız...